

Lexique des termes de religion (droit, théologie, philosophie etc...) : révision

| . Lexique des termes de religion (droit, théologie, philosophie etc...) : révision. 1924.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».

- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

[CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter utilisation.commerciale@bnf.fr.

8° X
1447A

Elm

TRAVAUX

de la Commission des
Prières

2692

Huê, 28 avril — 18 mai 1924

(Deuxième Partie)

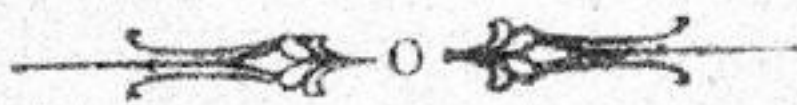

LEXIQUE

des termes de religion

(droit, théologie, philosophie, etc...)

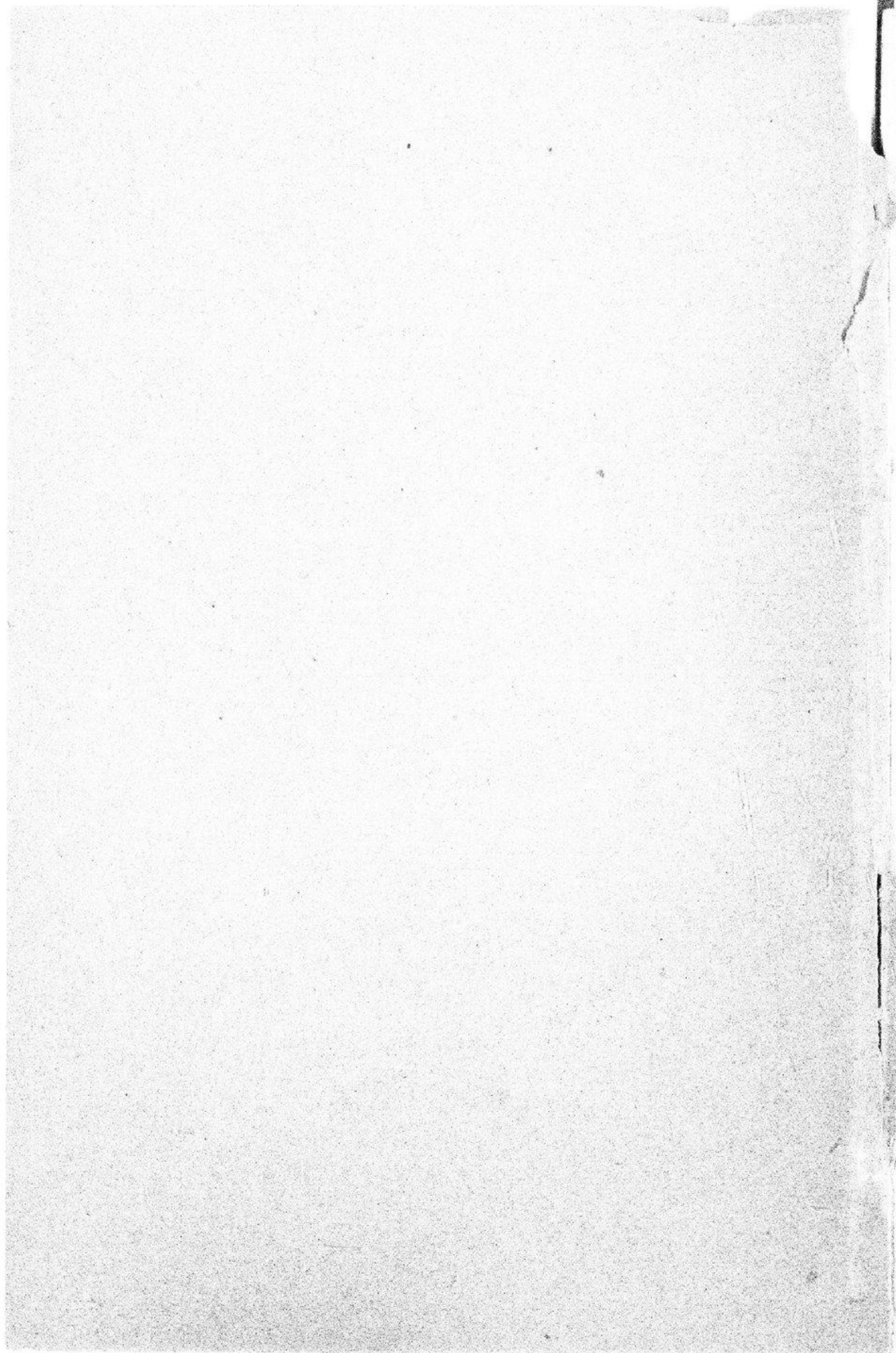
(REVISION)

IMPRIMERIE DE LÂNG-SÔNG

QUINHON (*Annam*)

✻ 1924 ✻

TRAVAUX
de la Commission des
Prières

Huế, 28 avril — 18 mai 1924

(Deuxième Partie)

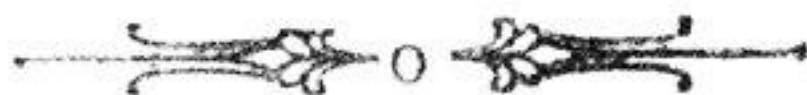

LEXIQUE

des termes de religion

(*droit, théologie, philosophie, etc...*)

(REVISION)

IMPRIMERIE DE LÀNG-SÔNG

QUINHON (*Annam*)

✻ 1924 ✻

8-X

17471

THE VAX

de la Commission des

Présidents

1902-1903 - 1904-1905

(Annuaire Paris)

LEXIQUE

des termes de religion

(de la langue française)

(1902-1903)

par M. L. L.

(Membre de l'Académie)

1902-1903

LEXICON

Latino-Annamiticum

TERMINORUM ECCLESIASTICORUM

præsertim

ex Codice Juris Canonici

et ex Theologia Morali

EXCERPTORUM.

— A —

Abbas

Thầy Bề trên nhà dòng. Tu viện thượng phụ. Thượng phụ.

» *nullius*

Tu viện thượng phụ biệt hạt.

» *primas*

Thầy Bề trên nhứt nhà dòng. Tu viện đại thượng phụ. Đại thượng phụ.

» *regularis de
regimine*

Tu viện thượng phụ trị dòng.

Abbatia

Nhà dòng. Tu viện.

» *nullius*

Tu viện biệt hạt.

Abbatissa

Bề trên nhà dòng nữ.

Abjuratio

Thề bỏ đạo tà. Thề từ ngục.

Abrogatio

Bãi.

Abusus

Lạm dụng. Lạm hành. Dùng quá độ. Làm quá phép.

A catholicus

Vô công giáo.

Accessio

Thêm vào.

Accessus

Thân hành tận nơi. Khám lý.

Accusatio	Cáo. Khống tố. Đơn cáo.
» <i>criminalis</i>	Khống tố tội sự. Cáo tội sự.
Acolythus	Thầy bốn chức. (<i>par abbr.</i> Thầy tư). (T) Thầy cầm nến. (C) Thầy cầm đèn.
Acta	Tờ khế. Hành sự. Văn tự.
» <i>Apostolica</i>	Lục chỉ Toà thánh. Sắc chỉ Toà thánh.
Acta causæ	Hành sự về việc...
» » <i>judiciaria</i>	Thẩm phán hành sự.
» » <i>processus</i>	Hành sự mà xử việc.
Actio civilis	Tổ tranh sự.
» <i>criminalis</i>	Tổ tội sự.
» <i>de damno infecto</i>	Tổ sự vì hữu hại.
» <i>ex attentato</i>	Tổ sự vì hữu xâm phạm.
» <i>ex nullitate sententiæ</i>	Tổ sự vì hữu án bị phi. Kêu quan vì án bất thành.
» <i>judicialis</i>	Tổ sự.
» <i>personalis</i>	Tổ sự kiện người.
» <i>petitoria</i>	Tổ khát sự.
» <i>pœnalis</i>	Tổ hình sự
» <i>possessoria</i>	Tổ đắc sự.
» <i>realis</i>	Tổ sự về vật hạng.
» <i>reconventio-nalis</i>	Tổ đối sự.
» <i>rescissoria</i>	Tổ phế thả sự.
» <i>retinendæ possessionis</i>	Tổ thủ hữu đắc sự.
» <i>de spolio</i>	Tổ vì hữu kiếp sự.

<i>Actio ex nuntiatione novi operis</i>	Tổ sự vì hữu cáo tân vụ.
<i>Actor</i>	Người nguyên cáo.
<i>Actuarius</i>	Người làm ký lục.
<i>Actus</i>	Việc. Hành sự.
» <i>heroicus</i>	Việc anh hùng.
» <i>heroicus caritatis</i>	Việc thương yêu tuyệt đích.
» <i>hominis</i>	Việc nhơn sinh.
» <i>humanus</i>	Việc nhơn linh.
<i>Actus legitimi ecclesiastici</i>	Việc nội thuộc Hội thánh.
<i>Actus voluntarius</i>	Việc tự ý.
<i>Adjuncti notarii</i>	Phó lục sự. Ký lục phó.
<i>Administratio</i>	Quản lý.
<i>Administrator</i>	Đấng quản lý.
» <i>apostolicus</i>	Tổng quản lý. Đấng quản lý thay mặt Toà thánh.
<i>Adultus</i>	Trưởng thành. Người lớn.
<i>Advena</i>	Người ngụ cư. Khách.
<i>Adventus</i>	Mùa áp lễ Sinh nhật.
<i>Advocatus</i>	Thầy kiện. Thầy cung. Trạng sư. Kẻ bảo chữa.
<i>Æternitas</i>	Hằng có đời đời. Đời đời vô cùng. Vô thỉ (thủy) vô chung.
<i>Aggregatus</i>	Kẻ được nhập hội.
<i>Alba</i>	Áo trắng dài.
<i>Alienatio (bonorum)</i>	Đề cho kẻ khác. Sang chủ.
<i>Amictus</i>	Suy di.
	Khăn vai.

Amissio	Mất.
Amotio	Cất.
Anathema	Vạ dứt phép thông công. Vạ tuyệt thông.
Angelus	Thiên thần.
Archangelus	Tổng lãnh thiên thần.
Virtutes	Thiên thần đồng (dũng) lực.
Potestates	« « quyền phép.
Principatus	« « tổng hiến:
Dominationes	« « cai quản.
Throni	« « bệ thi.
Cherubim	« « thông minh.
Seraphim	« « sốt mến.
Annuntiatio	Lễ Truyền tin.
Antipapa	Ngụy Giáo-hoàng. Giáo-hoàng giả. Giáo-tông giả.
Antipendium	Màn chơn bàn thờ.
Antiphona	Câu xướng (trước và sau ca vịnh).
Antistes	Đức Giám mục. Bề trên.
Antistita	Bà bề trên.
Apostata a fide	Kẻ bỏ đạo.
Apostasia a religione	Bỏ bậc dòng.
Apostolus	Tông đồ.
Apparitor	Phái viên thi hành án.
Arbiter	Kẻ phân xử cứ tình. Cứ tình cứu định.
Arbitrator	Kẻ phân xử cứ luật. Cứ luật cứu định.
Archetypum (proces.)	Chính bản (bản).

<i>Archiconfraternitas</i>	Tổng hộ. Hộ cả.
<i>Archiepiscopus</i>	Tổng Giám mục.
<i>Archipresbyter</i>	Tổng linh mục.
<i>Archipresbyteratus</i>	Tổng linh mục quản hạt.
<i>Archisodalitia</i>	Tổng hộ.
<i>Archivium</i>	Sở tàng thư. Nơi giữ sổ sách.
» <i>parochiale</i>	Sở tàng thư nhà xứ. Nơi để sổ sách nhà sở.
<i>Ascensio</i>	Lễ Đức Chúa Giêsu lên trời. Lễ Thăng thiên.
<i>Assistens</i>	Thầy phụ tế. Kẻ hầu giúp.
<i>Associationes piæ</i>	Hội phước đức.
<i>Assumptio</i>	Lễ Đức Bà linh hồn và xác lên trời. Lễ Mông triệu thăng thiên.
<i>Asyli jus</i>	Quyền ần lách.
<i>Attentatum</i>	Xâm phạm.
<i>Auditor</i>	Quan dự thẩm. Dự thính viên
<i>Authenticitas</i>	Thực danh. Đích thật.
<i>Autographa</i>	Thủ thư. Nguyên bản (bản).
<i>Auxiliaris</i>	Phụ Giám mục.
(<i>episcopus</i>)	

— B —

<i>Baldachinus</i>	Phương du. Cái tàn.
<i>Baptismus</i>	Phép rửa tội.
<i>Baptisterium</i>	Giếng thánh. Giếng rửa tội.
<i>Beatificatio</i>	Phong Chơn phước. Phong Phước lộc. Phong A thánh.

Beatitudo	Phước thanh nhân.
Beatus	Đấng Chơn phước. Đấng Phước lộc. Đấng Á thánh.
Benedictio	Làm phép. Làm phép chúc lành.
» SS. Sacramenti	Ban phép lành Minh thánh Chúa. Châu phép lành.
Beneficium	Bồng. Ân bổng. Quyền bổng.
» amovibile	Ân bổng đặc dịch.
» canonicum	Cấp hội quyền bong.
» consistoriale	Ân bổng thuộc tông mục hiệp nghị.
» curatum	Ân bổng cai sở. Ân bổng coi xứ.
» duplex	Ân bổng đôi. Ân bổng kép.
» ecclesiasticum	Quyền bổng Hội thánh. Ân bổng Hội thánh.
» exemptum	Ân bổng hữu miễn trừ.
» inamovibile	Ân bổng bất đặc dịch.
» incompatibile	Ân bổng bất tương hợp (hiệp).
» litigiosum	Ân bổng kiện tranh.
» manuale	Ân bổng giao tay.
» patronatum	Ân bổng thuộc quyền quan thầy.
» perpetuum	Ân bổng vĩnh cửu.
» religiosum	Ân bổng thuộc thầy dòng.
» reservatum	Ân bổng cấm.
» residentiale	Ân bổng vì hữu trị sở.
» saeculare	Ân bổng thuộc thầy triều.
» simplex	Ân bổng đơn.

<i>Beneficium temporarium</i>	Ân bổng tạm thời.
<i>Beneficiarius</i>	Kẻ đang hưởng ân bổng.
<i>Biblia Sacra</i>	Kinh thánh. Sách thánh. Pho Kinh thánh. Bộ Sách thánh.
<i>Bigamus</i>	Người hai vợ. Người hai đời vợ. Song thất hôn.
<i>Birretum</i>	Mũ (mao) vuông.
» <i>doctorale</i>	Mũ tấn sĩ. Mao tiến sĩ (T).
» <i>rubrum</i>	Mão đỏ.
<i>Blasphemans</i>	Kẻ lộng ngôn.
<i>Blasphemia</i>	Tội lộng ngôn.
<i>Bona</i>	Của. Của cải.
» <i>beneficiaria</i>	Của được bồi bổng Hội thánh.
» <i>ecclesiastica</i>	Của Hội thánh.
» <i>fiducialia</i>	Của thế lãnh.
» <i>quasi ecclesiastica</i>	Của tư thuộc Hội thánh.
» <i>parcimonialia</i>	Của kiệm hoá.
<i>Bona patrimonialia</i>	Của tư.
» <i>temporalia</i>	Của phần đời.
» <i>temporaria</i>	Của tạm thời.
<i>Breviarium</i>	Sách kinh bốn phần.
<i>Bulla</i>	Sắc chỉ Đức Giáo-tông.

— C —

<i>Cadaver</i>	Thây. Xác chết.
<i>Cœlibatus</i>	Bậc kẻ không kết bạn. Ở vậy.
<i>Cœremonia</i>	Lễ phép. Lễ nghi.

<i>Cœremoniarum magister</i>	Thầy áp việc lễ phép (lễ nghĩ).
<i>Calix</i>	Chén thánh. Chén lễ.
<i>Camera apostolica</i>	Tông phòng.
<i>Cancellaria apos- tolica</i>	Chưởng ấn tông phòng.
<i>Cancellarius</i>	Thầy chưởng ấn.
<i>Canon</i>	Hội thánh khoản lệ, điều lệ, luật.
<i>Canonicatus</i>	Chức cấp đẳng hội viên.
<i>Canonicus</i>	Cấp đẳng hội viên.
» <i>ad honorem</i>	Danh dự cấp đẳng hội viên.
» <i>jubilatus</i>	Cấp đẳng hội viên hưu trí.
» <i>ordinis pres- bytralis</i>	Cấp đẳng hội viên về hàng linh mục.
» <i>regularis</i>	Cấp đẳng hội viên thuộc dòng.
» <i>pœnitentiarius</i>	Cấp đẳng hội viên giải tội.
» <i>theologus</i>	Cấp đẳng hội viên (chuyên việc) giảng dạy.
<i>Canonista</i>	Hội thánh luật sư.
<i>Canonizare</i>	Phong thánh.
<i>Canonizatio</i>	Phép phong thánh. Lễ phong thánh.
<i>Capitularis</i>	Thuộc cấp đẳng hội viên.
<i>Capitulum</i>	Cấp đẳng hội.
» <i>abbatiæ</i>	Cấp đẳng hội thuộc tu viện.
» <i>cathedrale</i>	Hội cấp đẳng nhà thờ chính toà.
<i>Capitulum colle- giale</i>	Hội cấp đẳng nhà thờ quần hội.

<i>Cappa</i>	Áo khoác châu.
<i>Cardinalis S. R. E.</i>	Đức Hồng-y đại phụ. Đức Hồng-y tể tướng. Hội thánh đại trụ.
» <i>decanus</i>	Đức Hồng-y trưởng.
» <i>præfectus</i>	Đức Hồng-y tể tướng thượng thư.
» <i>protector</i>	Đức Hồng-y bảo hộ.
» <i>protodiaconus</i>	Đức Hồng-y thánh trật phó tể trưởng.
<i>Caritas</i>	Đức kính mến. Đức thương yêu. Ai đức.
<i>Casula</i>	Áo lễ.
<i>Catechesis</i>	Thánh giáo yếu lý khóa. Phép dạy kinh nghĩa.
<i>Catechismus</i>	Sách bản lễ cần. Sách kinh nghĩa.
• <i>Catechista</i>	Thầy giảng.
<i>Catechumenus</i>	Tân nhập giáo. Châu nhưng.
<i>Cathedralis</i>	Nhà thờ chính toà.
<i>Cathedraticum</i>	Thuộc toà Giám mục.
• <i>Catholicus</i>	Hằng có khắp thế. Công giáo.
<i>Causa</i>	Căn cứ. Cớ. Nguyên do.
» <i>efficiens</i>	Căn cứ phát hành. Nguyên do phát sự.
» <i>efficax</i>	Căn cứ đắc hành. Nguyên do đắc sự. Thần hiệu.
» <i>excusans</i> (<i>a lege</i>)	Cớ miễn chước. Cớ miễn luật.
» <i>eximens</i>	Cớ cất luật.

<i>Causa directe posita</i>	Cớ cất luật đặt ngay.
» » <i>indirecte</i>	Cớ cất luật đặt quanh.
» <i>finalis</i>	Ý cùng. Cùng đích. Ý chỉ.
» <i>formalis</i>	Căn cớ thực dạng.
» <i>materialis</i>	Căn cớ hư chất.
» <i>impediens</i>	Cớ ngăn trở.
» » <i>directe</i>	Cớ ngăn trở ngay.
» » <i>indirecte</i>	» » » quanh.
» <i>proxima</i>	Cớ gần.
» <i>remota</i>	Cớ xa.
» <i>impulsiva</i>	Lẽ giục.
» <i>motiva</i>	Lẽ cớ.
» <i>incidens</i>	Tàn phát sự.
» <i>major</i>	Đại sự.
» <i>mixti fori</i>	Thuộc lưỡng toà.
» <i>possessoria</i>	Việc thuộc hữu đắc sự.
» <i>per se</i>	Căn cớ tự thành.
» » <i>accidens</i>	Căn cớ tình cờ.
<i>Cautio</i>	Bảo lãnh. Ký của đoan.
<i>Celebrans</i>	Đấng chánh lễ.
<i>Censor</i>	Sát hạch viên. Thầy khảo sách.
<i>Censura</i>	Vạ Hội thánh. Vạ dục.
» <i>ab homine</i>	Vạ bởi bề trên.
» <i>a jure</i>	Vạ bởi luật.
» <i>reservata</i>	Vạ dành đề. Vạ cấm. Vạ riêng quyền.
<i>Censura prævia</i>	Khảo sách.
» <i>librorum</i>	
<i>Ceroferarius</i>	Thầy cầm đèn (nến).

<i>Chrisma</i>	Dầu thánh tô hợp (báp).
<i>Christifideles</i>	Bồn đạo. Giáo hữu. Giáo nhơn.
<i>Christus</i>	Chúa Kirixitô.
<i>Christianitas</i>	Họ giáo.
<i>Ciborium</i>	Bình đựng Mình thánh.
<i>Cingulum</i>	Dây thắt lưng.
<i>Circumcisio</i>	Lễ Đặt Tên. Phép cắt bì.
<i>Citatio</i>	Đòi. Trát đòi.
<i>Clausura</i>	Nội cấm tu viện.
<i>Clericus</i>	Thầy có chức trong Hội thánh
» <i>major</i>	Thầy có chức thánh.
» <i>minor</i>	Thầy có chức nhỏ.
» <i>regularis</i>	Thầy có chức Hội thánh ở dòng khấn trọng thể.
» <i>religiosus</i>	Thầy có chức Hội thánh ở dòng (thuộc dòng).
» <i>sæcularis</i>	Thầy có chức Hội thánh thuộc triều.
<i>Clerus</i>	Các thầy có chức Hội thánh.
<i>Coactio</i>	Bắt ép.
<i>Coadjutor</i>	Phó. Phụ.
<i>Coadjutoriæ</i>	Phó quản sự.
<i>Codex</i>	Sách luật. Bộ luật.
<i>Codex juris canonici</i>	Bộ luật Hội thánh.
<i>Cælum</i>	Trời. Thiên đàng.
<i>Cohabitatio</i>	Đồng cư.
<i>Collatio (beneficii)</i>	Trao ân bổng.
<i>Collationes</i>	Đàm đạo.
<i>Collegium (sacrum)</i>	Hồng-y nội các hội.

<i>Commenda temporaria</i>	Ban lộc tạm thời.
<i>Comitia</i>	Hội đồng.
<i>Commissio</i>	Ủy thác hội. Giao việc cho.
<i>Communio</i>	Hiệp (hợp) cùng. Thông công. Chịu lễ.
<i>Communitas</i>	Nhà chung. Hội.
<i>Competentia</i>	Quyền hạn. Có quyền.
<i>Complex</i>	Đồng tình. Đồng phạm.
<i>Conatus delicti</i>	Toan lỗi.
<i>Concilium</i>	Công đồng. Công luận. Còng hội.
» <i>œcumenicum</i>	Công đồng chung.
» <i>nationale</i>	Công đồng nước.
» <i>plenarium</i>	Công đồng sung mãn.
» <i>provinciale</i>	Công đồng xứ.
<i>Conclave</i>	Hội phòng kín.
<i>Conclusio in causa</i>	Xong việc công phán.
<i>Concordata</i>	Tờ giao ước. (Toà thánh cùng nhà nước).
<i>Concordatio dubiorum</i>	Phân giải các điều nghi hoặc.
<i>Concubinarius</i>	Nam nữ lộng cư. Kẻ dâm bôn
<i>Concurrentes ad delictum</i>	Thông đồng tác tệ. Thông công sự lỗi.
<i>Concursus (in collatione beneficiorum)</i>	Đấu thí.
<i>Conditio essentialis</i>	Điều cốt yếu.
<i>Conferentia</i>	Diễn thuyết.

<i>Confessarius</i>	Thầy cả giải tội.
<i>Confessio</i>	Xưng tội. Thú tội. Xưng đạo ra.
<i>Confessor</i>	Thánh hiền tu.
<i>Confirmatio</i>	Phép thêm sức (cho mạnh đạo).
<i>Confirmatio electionis</i>	Phê nhận việc bầu cử.
<i>Confraternitas</i>	Họ. Hội.
<i>Confucianismus</i>	Nho giáo. Khổng giáo.
<i>Congregatio</i>	Hội đồng. Bộ Toà.
» <i>cœremonialis</i>	Bộ áp việc lễ nghi.
» <i>Concilii</i>	Bộ áp việc Công đồng.
» <i>Consistorialis</i>	Toà áp việc các địa phận.
» <i>de disciplina sacramentorum</i>	Toà áp việc các phép Bí tích.
» <i>de negotiis Ecclesiæ extraordinariis</i>	Toà áp việc phi thường.
» <i>negotiis Religiosorum sodalium præposita</i>	Toà áp việc các nhà dòng.
» <i>de Propaganda Fide</i>	Toà áp việc giảng đạo.
» <i>de Seminariis et Universitatibus</i>	Toà áp việc học.
» <i>Sancti Officii</i>	Toà áp việc đức tin.
» <i>Sacrorum Rituum</i>	Bộ lễ. Toà áp việc các lễ phép

<i>Congregatio pro Ecclesia Orientali</i>	Toà áp việc Giáo hội bên Đông.
» <i>juris dioecesan</i>	Dòng thuộc quyền Giám mục.
» <i>juris Pontificii</i>	Dòng thuộc quyền Toà thánh.
» <i>monastica</i>	Hội tu viện.
» <i>primaria</i>	Hội đệ nhứt.
<i>Consecratio</i>	Phép hiến thánh.
» <i>calicis</i>	Làm phép chén thánh.
» <i>ecclesiae</i>	Làm phép xức dầu nhà thờ.
<i>Consiliarius</i>	Nghị viên. Thương biện.
<i>Consilium</i>	Hội nghị.
» <i>administrationis</i>	Hội nghị quản lý.
» <i>consistorium</i>	Tông mục hiệp nghị.
» <i>fabricae</i>	Hội nghị lo của nhà thờ.
» <i>privatum</i>	Hội nghị tư.
» <i>publicum</i>	Hội nghị công.
<i>Constitutiones</i> (<i>religiosae</i>)	Luật phép nhà dòng.
<i>Consuetudo</i>	Thói lễ.
<i>Consultores</i> <i>diocesani</i>	Hội viên tư vấn địa phận.
<i>Contestatio litis</i>	Tổ tụng chi đáp sự. Đối nại.
<i>Contractus</i>	Lời giao. Lời giao kết. Khế ước. Tờ giao ước.
<i>Convalidatio</i> <i>matrimonii</i>	Sự sửa lại cho thành, phép hôn phối.
<i>Conversi (religiosi)</i>	Thầy dòng phụ việc. Thầy sử dịch.

<i>Cooperatio positiva</i>	Thông công dự hành.
» <i>negativa</i>	Thông công khuyết hành.
» <i>directa</i>	Giúp ngay vào việc.
» <i>indirecta</i>	Giúp quanh.
<i>Corporale</i>	Khăn Mình thánh.
<i>Corpus Domini</i> (<i>Festum</i>)	Lễ Mình thánh Chúa. Lễ thánh Thể.
<i>Correptio</i>	Sửa bảo. Khiển trách.
» <i>judicialis</i>	Toà án khiển trách.
<i>Crimen</i>	Trọng tội.
» <i>falsi</i>	Giả mạo trọng tội.
<i>Crucifigere</i>	Đóng đinh vào cây thánh Giá
<i>Crux</i>	Cây thánh Giá. Cây thập tự Giá. Hình chữ thập.
» <i>signum</i>	Dấu thánh Giá.
<i>Culpabilitas</i>	Có tội. Có tội khả trách.
<i>Cultus</i>	Phượng sự. Thờ phượng. Kính thờ.
» <i>publicus</i>	Công phượng sự.
» <i>privatus</i>	Tư phượng sự.
» <i>absolutus</i>	Kính thờ chính vị.
» <i>relativus</i>	Kính thờ chỉ vị.
» <i>latriæ</i>	Thờ phượng Chúa. Phượng sự chơn Chúa.
» <i>hyperdulæ</i>	Kính thờ Đức Bà. Phượng sự bậc siêu thánh.
» <i>dulæ</i>	Kính thờ các thánh. Phượng sự các thánh.
<i>Cumulatio</i>	Kiểm.
<i>Curator</i>	Kẻ coi sóc. Giám hộ.

<i>Curia diocesana</i>	Chính phủ địa phận.
» <i>Romana</i>	Triều Toà thánh.
<i>Cursor</i>	Kẻ chạy giấy. Thừa phái tuyên án.
<i>Custodia</i>	Hộp đồ Minh thánh kẻ liệt.
<i>Cyclus</i>	Châu (chu) giáp. Vòng năm. Vận niên.

— D —

<i>Dalmatica</i>	Áo thầy phó tế.
<i>Dataria apostolica</i>	Phê chuẩn tông phòng.
<i>Decanatus</i>	Linh mục trưởng quản hạt.
<i>Decanus</i>	Linh mục trưởng.
<i>Decimæ</i>	Thuế thập phân chi nhứt. Thuế mười phần một.
<i>Declaratio</i>	Khai. Rao. Thuyên phán.
<i>Decretum</i>	Chỉ. Dụ. Lệnh. Sắc. Nghị định (Arrêté).
» <i>judiciale</i>	Thẩm định.
<i>Dedicatio (ecclesiæ)</i>	Lễ làm phép nhà thờ. Lễ khánh lán.
<i>Defensio</i>	Lễ binh vực. Lễ chống cãi.
<i>Defensor</i>	Đấng bảo trợ.
» <i>vinculi matrimonialis</i>	Đấng bảo trợ phép hôn phối. Đấng bình phép hôn phối.
<i>Degradatio</i>	Tuyệt ngôi.
<i>Delegatus</i>	Đại biểu. Kẻ quyền sai.
» <i>apostolicus</i>	Khâm sai Toà thánh. Khâm mạng Toà thánh.

<i>Delictum</i>	Lỗi. Tội lỗi.
» <i>notorium</i>	Tội trống tỏ. Tội tỏ rõ.
» <i>occultum</i>	Tội kín.
» <i>publicum</i>	Tội trống trái.
<i>Delinquens</i>	Tội nhờn (nhân).
<i>Denuntiatio</i>	Cáo giác. Tố giác.
<i>Depositio</i>	Truất ngôi. Cách.
<i>Depositum</i>	Của ký. Của gửi.
<i>Deputati</i>	Phái viên. Nghị viên.
<i>Desiderium efficax</i>	Sự ước ao nhứt định.
» <i>inefficax</i>	Sự ước ao nhưng không.
<i>Deus</i>	Đức Chúa Trời (Lời). Thiên Chúa.
<i>Diaconatus</i>	Chức thầy phó tế. Chức thầy sáu.
<i>Diaconus</i>	Thầy phó tế. Thầy sáu chức. (<i>par abbr.</i> Thầy sáu.)
<i>Dignitas</i>	Chức phẩm.
<i>Diæcesis</i>	Địa phận Giám mục. Quản hạt Giám mục.
<i>Dimissio</i>	Cho về. Đề. Từ bỏ.
<i>Disceptatio</i>	Biên nhận việc thẩm phán.
<i>Disciplina</i>	Phép tắc. Luật phép. Khuôn phép.
<i>Discussio causæ</i>	Tra việc. Tra.
<i>Dismembratio</i>	Phân ra.
<i>Disparitas cultus</i> (<i>impedimen-</i> <i>tum</i>)	Khác đạo. Ngăn trở khác đạo
<i>Dispensatio</i>	Chuẩn. Tha.

<i>Dispensatio absoluta</i>	Tha hãn. Chuẩn hãn.
» <i>conditionalis</i>	Tha, chuẩn tùy như.
» <i>obreptitia</i>	Tha, chuẩn phải đều gian.
» <i>subreptitia</i>	Tha phải đều lậu.
<i>Dissimulatio</i> (<i>sacramenti</i>)	Che khuất phép bí tích.
<i>Simulatio</i> (<i>sacramenti</i>)	Giả cách làm phép.
<i>Distributio</i>	Phân phát. Nhứt lượng phát.
<i>Districtus</i>	Xứ. Tổng hạt. Địa hạt. Địa sở.
<i>Divisio</i>	Phân tích. Phân chia.
<i>Doctor</i>	Tấn (tiến) sĩ. Thánh sư.
<i>Doctrina</i>	Giáo. Lễ đạo. Giáo lý. Điều dạy.
» <i>damnata</i>	Lẽ đã luận phi.
<i>Documenta</i>	Chứng thư (thư). Điền tích. Giấy má.
<i>Dogma</i>	Tín lý học. Những điều buộc phải tin.
<i>Dolus</i>	Mưu kế. Chước dối. Mưu chước.
<i>Domicilium</i>	Gia cư.
» <i>Quasi-domicilium</i>	Nửa gia cư.
<i>Domicilium paræ-</i> <i>ciale</i>	Linh mục quản hạt gia cư. Có gia cư trong địa sở.
» <i>diœcesanum</i>	Giám mục quản hạt gia cư. Có gia cư trong địa phận.
<i>Dominica dies</i>	Chúa nhật. Chủ nhật.
<i>Donatio</i>	Cho. Dâng. Cúng.
<i>Dos</i>	Tiền vào dòng. Cửa vu qui.

<i>Dos beneficii</i>	Của hiệp (hợp) ân bổng.
» <i>fundationum</i>	Của hiệp (hợp) cơ bản (bản).

— E —

<i>Ebrietas perfecta</i>	Say mê.
» <i>imperfecta</i>	Say vậy. Say vừa vừa.
<i>Ecclesia</i>	Hội thánh. Nhà thờ. Giáo hội.
» <i>catholica</i>	Công giáo hội; hằng có ở khắp thế.
» <i>capitularis</i>	Nhà thờ sở cấp đẳng hội.
» <i>cathedralis</i>	Nhà thờ chính toà.
» <i>collegialis</i>	Nhà thờ sở quần hội.
» <i>conventualis</i>	Nhà thờ sở tu viện.
» <i>Orientalis</i>	Giáo hội bên Tiểu Đông.
» <i>parœcialis</i>	Nhà thờ bản sở. (T.) Nhà thờ nhà xứ. Nhà thờ trị sở.
<i>Effectus</i>	Công hiệu.
<i>Efficacitas</i>	Hiệu lực. Hành lực. Thần hiệu.
<i>Egressus a religione</i>	Xuất dòng.
<i>Electio</i>	Bầu cử. Tuyển cử.
<i>Elementa (quinque)</i>	Ngũ hành.
» <i>constitutiva</i>	Nguyên tố.
<i>Elementum</i>	Nguyên hành.
<i>Emendatio</i>	Chữa. Sửa mình lại.
<i>Emphyteusis</i>	Khế điền địa. Tờ cho thuê ruộng.

Encyclica	Thư chung Toà thánh. Thư chung lục tổng mọi nơi.
Epikeia	Ý nghĩa công bằng.
Epiphania	Lễ Ba Vua.
Episcopatus	Chức Giám mục.
Episcopium	Giám mục quản hạt địa phận.
Episcopus	Giám mục. Chánh Giám mục. Đức Cha.
» <i>auxiliaris</i>	Phụ Giám mục.
» <i>coadjutor</i>	Phó Giám mục.
» <i>proprius</i>	Giám mục riêng mình.
» <i>residentialis</i>	Giám mục có toà.
» <i>titularis</i>	Giám mục không toà.
Epitaphia	Văn bia. Bia tảng.
Eremita	Ẩn tu. Tu rùng.
Error	Lầm (nhầm).
Essentia	Yếu thể. Cốt yếu.
Eucharistia	Phép thánh Thể. Phép Mình thánh Chúa.
Evangelista	Thánh Sử. Đăng chép sách tin lành.
Evangelium	Sách tin lành. Sách Sử thánh.
Evidentia	Lý hiển nhiên.
Examinatores synodales	Công đồng cử viên giám khảo.
Excardinatio	Xuất chính ngạch. Phóng tịch.
Exceptio (judicialis)	Phép trừ tố sự.
» <i>doli</i>	» » » » vì hữu man.
» <i>excommunicationis</i>	» » » » vì hữu tuyệt thông.

<i>Exceptio incompetentiæ</i>	Phép trừ tố sự vì vô quyền hạn.
» <i>litis finitæ</i>	» » » » vì hữu tận tụng.
» <i>metus</i>	» » » » vì hữu sợ hãi.
» <i>nullitatis sententiæ</i>	» » » » vì hữu phi án
» <i>peremptoria</i>	» » » » dứt việc.
» <i>possessoria</i>	» » » » vì hữu đắc sự
» <i>suspicionis</i>	» » » » vì hữu nghi.
<i>Exclaustratio</i>	Sắc miễn cư ngoại tu viện.
<i>Excommunicatio</i>	Vạ dứt phép thông công. Vạ tuyệt thông.
<i>Excommunicatus</i>	Bị vạ tuyệt thông.
» <i>toleratus</i>	Bị vạ tuyệt thông không phải lánh.
» <i>vitandus</i>	Bị vạ tuyệt thông phải lánh.
<i>Exemptio</i>	Chuẩn miễn. Miễn trừ.
<i>Exercitium juris</i>	Thi hành quyền. Dùng quyền.
<i>Exorcista</i>	Thầy có chức trừ quỷ. Thầy ba (p. abbr.)
<i>Expensa judicialis</i>	Lệ phí.
<i>Expositus (infans)</i>	Trẻ bỏ liêu.
<i>Exsecratio</i>	Mất phép.
<i>Exsecutio sententiæ</i>	Thi hành án.
<i>Exsequiæ</i>	Lễ tổng táng. Lễ chôn xáo.
<i>Exstasis</i>	Ngất trí.
<i>Exstinctio (Actionum)</i>	Hết phép tố sự. Hết hạn. Mãn hạn.

<i>Extrema-Unctio</i>	Phép Xức dầu thánh cho kẻ liệt.
<i>Exuviae</i>	Hài cốt.

— F —

<i>Fabrica</i>	Hội coi giữ của nhà thờ.
<i>Facultas</i>	Phép. Quyền. Quyền phép.
» <i>catholica</i>	Cong giáo đại học pháp. Cao đẳng trường học.
<i>Familiaris</i>	Gia nhơn.
<i>Fatalia appellationis</i>	Kỳ hạn kháng án. Hết hạn chống án.
» <i>legis</i>	Kỳ hạn. Hết hạn luật.
<i>Fatalitas</i>	Số mệnh (mạng). Vận mạng (mệnh).
<i>Fama (bona)</i>	Tiếng tốt. Thanh danh. Danh dự. Thơm danh.
<i>Felicitas</i>	Phúc thanh nhàn.
» <i>perfecta</i>	Toàn phúc. Trọn phúc. Hoàn phúc. (C) phước.
<i>Feria (in iudiciis)</i>	Ngày nghỉ việc.
<i>Fetichismus</i>	Thờ tạp vật.
<i>Fidejussio</i>	Bầu chủ. Bầu lĩnh (lãnh).
<i>Fides actualis</i>	Việc đức tin. Đức tin giục lòng.
» <i>habitualis</i>	Nhơn đức tin. Lòng tin. Đức tin nhiệm lòng.
<i>Filius adulterinus</i>	Con ngoại tình.
» <i>naturalis</i>	Con hoang dâm. Con tự nhiên

<i>Filius spurius</i>	Con trái tình.
<i>Finis totalis (unicus)</i>	Ý nguyên toàn. Ý độc nhất.
<i>Firmamentum</i>	Các tầng trời. Bầu trời.
<i>Forma</i>	Mô. Mô truyền.
<i>Forum</i>	Toà.
» <i>competens</i>	Toà có quyền.
» <i>externum</i>	Toà ngoài.
» <i>internum</i>	Toà trong.
» <i>mixtum</i>	Luỡng toà. Toà trong ngoài.
» <i>necessarium</i>	Toà cần.
» <i>privilegiatum</i>	Toà hữu tư ân thành luật.
<i>Fructus</i>	Bổng lộc. Hoa lợi. Ích lợi. Kết quả.
» (<i>Missæ</i>) <i>generalis</i>	Ơn ích chung.
» » <i>specialis</i>	Ơn ích riêng.
» » <i>specialis-simus</i>	Ơn ích riêng một thầy tế lễ.
<i>Fugitivi (religiosi)</i>	Thầy dòng trốn. Thầy trốn dòng.
<i>Functiones</i>	Việc bổn phận.
<i>Fundationes (piæ)</i>	Cơ bản phúc đức.
<i>Funera</i>	Tổng táng. Lễ tổng táng. Lễ chôn xác.

— G —

<i>Generatio</i>	Sinh. Sinh ra. Đời.
» <i>spontanea</i>	Tự hoá sinh.
<i>Genus</i>	Loài. Giống.

<i>Gradus academicus</i>	Phẩm hàn lâm.
<i>Gratia</i>	*Ơn thánh. Ơn Chúa. Ơn.
» <i>actualis</i>	Ơn giúp. Ơn thúc giục.
» <i>habitualis</i>	Ơn nghĩa.

— H —

<i>Habitus (religionis)</i>	Áo dòng.
» <i>clericalis</i>	Áo đen dài. Áo thâm dài.
<i>Hæresis</i>	Sự lạc đạo. Lẽ rồi. Tà thuyết.
<i>Hæretici</i>	Người lạc đạo. Người rồi đạo.
» <i>formales</i>	Kẻ chủ ý rồi đạo. Kẻ rồi đạo lòng gian.
» <i>materiales</i>	Kẻ không chủ ý rồi đạo. Kẻ rồi đạo lòng ngay.
<i>Hebdomas</i>	Tuần lễ. Tuần.
<i>Heroicilas (Virtutum)</i>	Nhơn đức cao thượng.
<i>Hierarchia</i>	Trật tự.
» <i>ecclesiastica</i>	» » Hội thánh.
» <i>jurisdictionis</i>	» » hữu quyền.
» <i>ordinis</i>	» » hữu chức.
» <i>sacra</i>	Thánh trật tự.
<i>Honestas publica</i>	Ngăn trở ô danh.
<i>Horæ cononicæ</i>	Giờ kinh bốn phần.
<i>Hosanna</i>	Vạn tuế. Lời tung hô.
<i>Hostia</i>	Của lễ. Minh thánh. Hình bánh. Bánh lễ.
<i>Hymnus</i>	Ca vịnh. Ca tụng. Văn thơ.

<i>Hypnosis</i>	Thiếp tượng. Thuật (phép) thiếp tỉnh.
<i>Hypnotismus</i>	Thiếp tỉnh. Phép thiếp tỉnh.
<i>Hypostasis</i>	Ngôi. Vị.
<i>Hypostatica Unio</i>	Hiệp thành một ngôi.
<i>Hypotheca</i>	Cầm cố.

— I —

<i>Idololatria</i>	Thờ bụt thần. Thờ tà thần. Thờ giống vật.
» <i>perfecta</i>	Thờ đối trá cách trọn.
» <i>imperfecta</i>	Thờ đối trá cách chẳng trọn.
<i>Idoneitas</i>	Đáng. Có đủ tư cách.
<i>Ignorantia</i>	Mê muội. Không biết.
<i>Illegitimus filius</i>	Con ngoại luật.
<i>Immanens</i>	Nội hành. Có trong.
<i>Immediatus</i>	Liên tiếp. Trực tiếp.
<i>Immensitas</i>	Vô lượng vô biên.
<i>Immunitas eccle- siastica</i>	Ơn rộng Hội thánh miễn chước.
<i>Impedimenta</i>	Ngăn trở.
<i>Impotentia</i>	Bất thể. Không thể giao cảm. Bất lực.
<i>Impubes</i>	Chưa đến tuổi. Thiếu niên.
<i>Imputabilitas</i>	Trách nhiệm. Trách cứ.
<i>Imputabilitas actu- um humanorum</i>	Trách nhiệm việc nhơn linh.
<i>Incardinatio</i>	Nhập tịch. Nhập chính ngạch (địa phận).

<i>Incola</i>	Nhơn cư. Người có cửa nhà.
<i>Incompatibilitas</i>	Bất tương hợp. Xung khắc. Bất hợp.
<i>Incompetentia</i>	Vô quyền hạn.
<i>Indivisibilis</i>	Không chia được.
<i>Indulgentia</i>	Ân xá.
» <i>partialis</i>	Ơn tiểu xá.
» <i>plenaria</i>	Ơn đại xá.
<i>Indultum</i>	Sắc ban. Sắc tha. Sắc chuẩn. Sắc miễn.
<i>Infamia</i>	Ô danh. Tiếng xấu.
<i>Infantes</i>	Trẻ con. Trẻ nhỏ. Đồng ấu.
<i>Infernum</i>	Hoả ngục.
<i>Infidelis</i>	Vò đạo. Ngoại đạo.
<i>Infidelitas</i>	Sự vò đạo.
<i>Informationes orales</i>	Diễn lại giảng khẩu.
<i>Inhabilitas</i>	Không đủ tư cách.
<i>Inhibitio exercitii juris</i>	Cấm tạm dùng quyền.
<i>Injuria</i>	Lỗi quyền. Xâm phạm. Sỉ nhục.
<i>Innocentes SS.</i>	Các thánh Anh hài.
<i>Inquisitio judicialis</i>	Thám sách. Tra xét.
<i>Insignia</i>	Phẩm hiệu. Ấn tước.
<i>Instantia litis</i>	Khẩn cấp sự. Khẩn nại.
<i>Instinctus</i>	Tính tự phát. Tính phát động tự nhiên.
<i>Instituta ecclesiastica</i>	Hội thánh lập viện.
<i>Institutio canonica</i>	Cứ phép Hội thánh mà đặt.
<i>Instructio processûs</i>	Tra hỏi. Tra xét. Cứu tra. Thôi cứu.

<i>Instructor</i>	Quan cứu tra. Quan dự thẩm.
<i>Instrumentum</i>	Thư chứng. Tờ khế.
<i>Interdictus bonis</i>	Kẻ mắc vạ cấm dùng quyền về của.
<i>Interdictum</i>	Vạ nghiêm cấm.
» <i>ab ingressu ecclesiæ</i>	Vạ cấm vào nhà thờ.
<i>Internuntius apostolicus</i>	Quyền tông mục khâm sứ.
<i>Interpellatio</i>	Hỏi. Kêu hỏi.
<i>Interstitium</i>	Thì cách khoảng.
<i>Interpretatio authentica</i>	Chính quyền cắt nghĩa.
» <i>doctrinalis</i>	Danh lý cắt nghĩa.
» <i>usualis</i>	Thói quen cắt nghĩa.
<i>Intimatio</i>	Truyền.
<i>Introductio causæ</i>	Đầu đơn xin làm án.
» <i>litis</i>	Phát đơn kiện.
<i>Irregularitas</i>	Bất hiệp luật. Thứ ngăn trở.
» <i>ex defectu</i>	Ngăn trở bởi khiếm khuyết.
» » <i>delicto</i>	» » » tội.
<i>Irritatio</i>	Phi. Bác.
<i>Irrogatio pœnæ</i>	Phạt. Tuyên phạt.

— J —

<i>Jubilatio</i>	Hưu trí.
<i>Jubilœum</i>	Ơn toàn xá.
<i>Judex</i>	Quan xét. Quan đoán xét.
» <i>delegatus</i>	Quan xét thừa sai.

<i>Judices collegiales</i>	Quan xét quần hội
» <i>prosynodales</i>	Quan xét cử ngoại công đồng.
» <i>synodales</i>	» » » nội » »
<i>Judicium</i>	Lý đoán. Án.
» <i>criminale</i>	Đoán tội sự.
» <i>de idoneitate</i>	Lý đoán ưng đáng.
<i>Jura</i>	Quyền.
» <i>quæsitæ</i>	» đã được.
<i>Jurisdictio</i>	Quyền cai.
» <i>delegata</i>	» lãnh.
» <i>subdelegata</i>	» tái lãnh.
» <i>ordinaria</i>	» chính.
» <i>quasi-ordinaria</i>	» hầu như chính.
» <i>ordinaria propria</i>	» chính thực thụ.
» » <i>vicaria</i>	» » thừa sai.
<i>Jus divinum</i>	Lề luật Đức Chúa Trời.
» <i>objectivum</i>	Luật pháp.
» <i>subjectivum</i>	Quyền.
» <i>vetus</i>	Luật cũ.
<i>Jusjurandum</i>	Lời thề.
» <i>decisoriu</i>	» » quyết định.
» <i>judiciale</i>	» » nơi toà án.
» <i>æstimatoriu</i>	» » đoán hại.
» <i>suppletoriu</i>	» » bồi chứng.
<i>Justitia commutativa</i>	Phép công bằng tương giao.
» <i>distributiva</i>	» » » phân phát.
» <i>legalis</i>	» » » chiếu luật.

— L —

<i>Laicus</i>	Giáo hữu. Người phàm đời.
<i>Lector</i>	Thầy có chức đọc sách. Thầy hai chức, (P. abbr.) Thầy hai.
<i>Legata pia</i>	Của trời về việc phúc đức.
<i>Legatus</i>	Sứ. Khâm sứ.
» <i>Pontificis</i>	Tổng mục Khâm sai. Khâm mạng Toà thánh.
<i>Legatus a latere</i>	Tổng mục toàn quyền Khâm sai.
<i>Legitimatio (prolis)</i>	Phép làm cho con nên chính.
<i>Legitimitas</i>	Hiệp luật. Phải phép.
<i>Legitimus (filius)</i>	Con chính.
<i>Lenocinium</i>	Tội nghề lâu xanh.
<i>Lex</i>	Luật. Công lệ. Luật lệ. Lề luật.
» <i>inhabilitans</i>	Luật làm cho bất năng.
» <i>irritans</i>	Luật làm cho bất thành. Luật phi.
» <i>moralis</i>	Luật buộc tội. Luật công quá.
» <i>pœnalis</i>	Luật bình. Gia phạt luật.
<i>Libellus</i>	Đơn.
<i>Libertas</i>	Quyền chủ trương. Tự do.
» <i>a coactione</i>	Thông dong bề ngoài.
» <i>a necessitate</i>	» » » trong. Quyền tự chủ.
» <i>contradictionis</i>	Tự do chọn có hay chẳng. Tự do kính phản.

<i>Libertas contrarietatis</i>	Tự do chọn trong hai đều chống nghịch nhau. Tự do phản đối.
» <i>specificationis</i>	Tự do chọn trong những đều khác nhau. Tự do biện loại.
<i>Licitatio</i>	Đấu giá.
<i>Limbi</i>	Hài ngục. Ngục tổ tông (Tổ ngục).
<i>Limina Apostolorum</i>	Mồ ông thánh Phêrô cùng ông thánh Phaolô.
<i>Lingua liturgica</i>	Tiếng Hội thánh dùng. Tiếng lễ phép.
<i>Litanïæ</i>	Kinh cầu.
<i>Lites</i>	Kiện. Kiện cáo.
<i>Litteræ</i>	Thơ (thư).
» <i>apostolicæ</i>	Thơ Toà thánh. Chiếu chỉ Toà thánh.
» <i>commendatitiæ</i>	Thư giới thiệu. (C.) thư giải thiệu.
» <i>dimissoriæ</i>	Thư phóng thủ.
» <i>remissoriales</i>	Ủy thác thư.
» <i>testimoniales</i>	Thư vi bằng. Tờ chứng.
<i>Liturgia</i>	Thánh lễ phép. Thánh lễ qui.
<i>Loca sacra</i>	Nơi thánh. Chỗn thánh.
<i>Locatio</i>	Cho thuê. Cho mướn.
<i>Locus originis</i>	Bồn quán. Quê quán. Tổ quán.
<i>Lunula</i>	Hộp kính hào quang. Kính mặt nhật.

— M —

<i>Magister</i>	Thầy. Giáo sư. Thầy giáo Thầy dạy.
<i>Magnetismus</i>	Thiếp tướng. Thiếp tính. Đồng thiếp.
<i>Major</i>	Trưởng thành.
<i>Mandatum</i>	Lời truyền Lệnh.
<i>Manipulus</i>	Dây đeo tay.
<i>Martyr</i>	Đáng tử vì đạo.
<i>Martyrium</i>	Sự tử vì đạo.
<i>Massonica secta</i>	Bè nhiệm thợ nề. Bè ba chấm.
<i>Materia</i>	Chất. Nguyên chất. Vật chất. Vật liệu.
<i>Matrimonium</i>	Phép hôn phối.
» <i>legitimum</i>	Hôn phối theo phép.
» <i>conscientiæ</i>	» » mật kín. Hôn phối mật tâm.
» <i>consummatum</i>	» » hoàn toàn.
» <i>mere civile</i>	» » nguyên phần đời.
» <i>putativum</i>	» » ngộ nhận. Hôn phối ngờ là thành.
» <i>ratum</i>	» » lễ thành.
<i>Media annata</i>	Nửa phần hoa lợi trong một năm.
<i>Mensa episcopalis</i>	Tài sản loài Giám mục.
<i>Meritum de condigno</i>	Công đáng thưởng.
» » <i>congruo</i>	Công khả thưởng.
<i>Metropolita</i>	Tổng tỉnh thành Giám mục.

<i>Metropolitanus</i>	Tổng Giám mục.
<i>Minister extraordinarius Sacramentorum</i>	Đấng phụ quyền làm phép Bí tích.
» <i>ordinarius</i>	Đấng chính quyền làm phép Bí tích.
<i>Minor</i>	Thiếu tuổi. Thiếu niên.
<i>Miraculum</i>	Phép lạ.
<i>Missa</i>	Phép tế lễ Mình thánh.
» <i>fundata</i>	Lễ ký lập. Lễ hậu.
» <i>manualis</i>	Lễ giao tay.
» <i>non privilegiata</i>	Lễ không có thể riêng.
» <i>privilegiata</i>	Lễ có thể riêng.
» <i>voliva</i>	Lễ tùy ý.
<i>Missionarius</i>	Linh mục sứ. Đấng Toà thánh sai giảng đạo.
<i>Monachus</i>	Thầy dòng. Thầy tu hành.
<i>Monasterium</i>	Tu viện. Nhà tu hành. Nhà dòng.
<i>Monialis</i>	Nữ tu.
<i>Monitio</i>	Nhủ bảo. Lời khuyên bảo.
<i>Monopolium publicum</i>	Cấm hàng cách công chúng.
» <i>privatum</i>	Cấm hàng cách tư gia.
<i>Monstrum</i>	Giống quái.
<i>Moralis</i>	Luân lý học.
» <i>generalis</i>	» » chung.
» <i>specialis</i>	» » riêng.
<i>Moralitas actuum humanorum</i>	Sự tốt xấu việc nhơn linh. Phẩm độ việc nhơn linh.

<i>Motivum</i>	Cớ. Lẽ cớ. Lẽ vịn. Lẽ giục.
<i>Motu proprio</i>	Tự ý mình. Sắc chỉ tự ý.
<i>Mulcta pecuniaria</i>	Vạ tiền. Phạt tiền.
<i>Mutatio</i>	Sự biến cải. Thay đổi.
» <i>intrinseca</i>	Sự biến cải nội.
» <i>extrinseca</i>	Sự biến cải ngoại.
» <i>substantialis</i>	Đổi nội thể. Đổi đều chính, đều cốt.
» <i>accidentalis</i>	Đổi ngoại thể. Đổi đều tùy.
<i>Mutuae petitiones</i>	Tương khát sự.

— N —

<i>Natura</i>	Bản tính.
<i>Neophyta</i>	Bồn đạo mới.
<i>Necrologia</i>	Bài kể hạnh kẻ chết. Văn thảo. Văn ai.
<i>Nirvana</i>	Hư vô tịch diệt. Niết-bàn.
<i>Notarius</i>	Lục sự. Thư ký. Ký lục.
<i>Novæ nuptiæ</i>	Tái thú giá. Tái hôn,
<i>Novitiatus</i>	Kỳ tập. Nhà tập.
<i>Nullitas</i>	Phi. Bị phi.
<i>Nuntius apostolicus</i>	Tông mục Khâm sứ. Khâm mạng Toà thánh. Khâm mạng Khâm sai.

— O —

<i>Objectum (peccati)</i>	Chính việc có tội. Chính đều lỗi.
<i>Oblatio</i>	Của dâng cúng. Của dâng, Của cúng.

<i>Obreptio</i>	Khai thêm đều gian.
<i>Obrogatio</i>	Biến cải.
<i>Œconomus</i>	Quản gia. Người giữ việc.
<i>Officia Curiae Romanæ</i>	Chức nhậm triều Toà thánh.
<i>Camera</i>	Tông phòng.
<i>Cancellaria Apostolica</i>	Chưởng ấn Tông phòng. Toà áp việc thơ từ.
<i>Dataria</i>	Phê chuẩn Tông phòng. Toà áp việc ân bổng.
<i>Secretaria Status</i>	Quốc vụ phòng.
<i>Officia divina</i>	Những việc thờ phượng Chúa.
» <i>ecclesiastica</i>	Chức nhậm trong Hội thánh.
<i>Officiales S.R. Congregationum</i>	Quan đại thần các toà các bộ Triều thánh.
<i>Officium divinum</i>	Kinh bồn phận.
<i>Omnipotens</i>	Phép tắc vô cùng. Toàn năng.
<i>Opinio communior</i>	Ý tưởng nhiều thấy hơn.
» <i>communissima</i>	» » » » lắm.
» <i>communis</i>	» » hầu hết các thầy. Ý tưởng chung.
» <i>probabilis</i>	Bè có lẽ mạnh. Phe có lẽ mạnh.
» <i>probabilior</i>	» » » » hơn.
» <i>probabilissima</i>	» » » » lắm.
<i>Oppignoratio</i>	Cầm.
<i>Optio</i>	Phép chọn.
<i>Oratorium</i>	Nhà nguyện.
» <i>publicum</i>	» » chung.
» <i>privatum</i>	» » tư.

<i>Oratorium semi-publicum</i>	Nhà nguyện nửa công nửa tư, công tư.
<i>Ordinarius</i>	Bề trên chính quyền.
» <i>loci</i>	Bề trên chính quyền địa phận.
<i>Ordinatio sacra</i>	Làm phép truyền chức thánh.
<i>Ordo (sacramentum)</i>	Phép truyền chức thánh.
<i>Ordo regularis</i>	Dòng khấn trọng thể.
<i>Ostentum</i>	Giống quái.
<i>Ostiarius</i>	Thầy có chức giữ cửa. Thầy một chức, (<i>par abbr.</i>) Thầy một.

— P —

<i>Pactum</i>	Giao ước. Giao kết.
<i>Palla</i>	Tấm che, tấm dầy chén thánh.
<i>Pallium</i>	Phầm phục tông Giám mục.
<i>Papa</i>	Đức Giáo hoàng. Đức Giáo tông.
<i>Paracletus</i>	Đức Chúa Thánh Thần. Đấng yên ủi.
<i>Parochus</i>	Linh mục bồn sở. Linh mục chính xứ. Cha bồn sở.
» <i>Quasi-parochus</i>	Quyền bằng linh mục chính xứ.
<i>Parochi consultores</i>	Linh mục chính xứ thương nghị.
<i>Parœcia</i>	Xứ linh mục. Sở linh mục. Chính xứ. Bồn sở.
» <i>Quasi-parœcia</i>	Tương tự chính xứ.

<i>Partes in causa</i>	Bên đương sự. Bên đương kiện.
<i>Patena</i>	Dĩa thánh.
<i>Patres</i>	Thánh phụ. Giáo phụ.
<i>Patriarcha</i>	Thánh Tổ tông. Thượng phụ giáo chủ.
<i>Patrinus (a)</i>	Cha (mẹ) cầm đầu. Bõ (vú) đỡ đầu. Cha(mẹ)thiên liêng.
<i>Patronus</i>	Quan thầy. Quan bầu chủ. Bồn mạng.
<i>Peccatum originale</i>	Tội tổ tông. Tội tổ tông truyền.
» <i>actuale</i>	Tội riêng. Tội mình làm.
» <i>ignorantiæ</i>	Tội lầm lỡ. Tội bởi lầm lỡ.
» <i>infirmittatis</i>	Tội bởi tính yếu đuối.
» <i>malitiæ</i>	Tội cố tình.
» <i>formale</i>	Tội chủ ý.
» <i>materiale</i>	Tội ngoại ý.
» <i>grave ex toto genere suo</i>	Tội nguyên giống nặng.
» <i>grave ex genere suo</i>	Tội thuộc giống nặng.
» <i>cordis</i>	Tội lòng động lòng lo. Tội ý tưởng.
» <i>oris</i>	Tội lời nói.
» <i>operis</i>	Tội việc làm.
<i>Peregrinus</i>	Khách bộ hành. Người hành lữ. Người đi đàng. Người qua giang.
<i>Peritus</i>	Người thiện nghệ, có tài. Người tài nghệ.
<i>Perjuri</i>	Kẻ hư thệ. Kẻ lổi lời thề.

<i>Perquisitio</i>	Tầm nã. Tầm soát.
<i>Persona</i>	Ngôi. Vị.
» <i>physica</i>	Thực nhân.
» <i>moralis</i>	Pháp nhân.
» <i>collegialis</i>	Công hội nhân.
» <i>non collegialis</i>	Vô công hội nhân.
» <i>ecclesiastica</i>	Thánh hội nhân.
» <i>major</i>	Người trưởng thành.
» <i>minor</i>	Người thiếu niên.
<i>Philosophia</i>	Triết học. Triết học khoa.
	Phép cách vật.
<i>Physiologia</i>	Hải thể học.
<i>Physica</i>	Bác vật. Hình tánh học.
<i>Pileolus</i>	Mũ sợi. Mũ nhỏ.
<i>Pœna</i>	Hình phạt. Vạ.
» <i>a jure</i>	» » do luật phép.
» <i>ab homine</i>	» » » nhơn quyền.
	Bồi bề trên.
» <i>determinata</i>	» » định hạn.
» <i>indeterminata</i>	» » vô định hạn.
» <i>medicinalis</i>	» » dược.
» <i>vindictiva</i>	» » báo tội.
» <i>temporalis</i>	Vạ tạm thì. Bị án định hạn.
» <i>ferendæ sententiaë</i>	Vạ hậu kết.
» <i>latæ sententiæ</i>	Vạ tiền kết. Vạ mắc tức thì.
<i>Pœnitentia (sacramentum)</i>	Phép giải tội.
<i>Pœnitentiaria sacra</i>	Toà áp việc toà trong. Toà áp việc tha tội vạ.

<i>Pœnitentia</i>	Việc đền tội.
<i>Pœnitentiarius</i> <i>major</i>	Đấng toàn quyền toà trong.
<i>Ponens</i>	Đấng phát vấn.
<i>Pontifex</i>	Giám mục.
» <i>Romanus</i>	Đức Giám mục thành Rôma.
» <i>Summus</i>	Đức Giáo hoàng. Đức Giáo tông.
<i>Pontificale</i>	Sách lễ nghi Giám mục.
<i>Pontificalia</i>	Biểu nghi Giám mục.
<i>Positiones (articuli)</i>	Vấn đề.
<i>Possessio</i>	Hưởng đặc sự. Đang được.
<i>Postulatio</i>	Xin đặt lại.
<i>Postulatus</i>	Kỳ xin vào dòng.
<i>Postulator</i>	Đấng cầu xin.
<i>Potentia</i>	Năng lực. Tài năng. Phép tắc.
<i>Potestas</i>	Quyền.
» <i>coactiva</i>	» bắt ép.
» <i>delegata</i>	» sai. Quyền lãnh.
» <i>judicialis</i>	» thẩm phán.
» <i>jurisdictionis</i>	» trị.
» <i>ordinaria</i>	Chính quyền.
» <i>ordinis</i>	Quyền theo chức.
<i>Præbenda</i>	Bổng lộc.
<i>Præcedentia</i>	Ngôi thứ.
<i>Præcedentia juris</i>	Ngôi thứ theo luật.
<i>Præceptum</i>	Linh. Lời truyền.
<i>Prædeterminatio</i>	Sự định trước.
<i>Præfectura apos-</i> <i>tolica</i>	Tổng phủ quản hạt.

<i>Præfectus</i>	Phủ.
» <i>apostolicus</i>	Tông phủ.
<i>Prælatúra nullius</i>	Giám chức quản biệt hạt.
<i>Prælatús</i>	Giám chức. Bề trên.
» <i>nullius</i>	» » biệt hạt.
<i>Præmotio</i>	Tiên động.
<i>Præscriptio</i>	Lệ kinh niên. Lệ kinh cửu. Phép kinh.
<i>Præscriptum</i>	Chỉ định.
<i>Præsens</i>	Hiện tại.
<i>Præsentatio</i> (<i>ad be-</i> <i>nefícium</i>)	Tiến cử.
<i>Præses</i>	Chủ tọa. Hội trưởng. Toạ trưởng.
<i>Præstationes paræ-</i> <i>ciales</i>	Bổng thuế thuộc linh mục quản hạt.
<i>Præsumptio</i>	Trắc định. Đoán phỏng.
<i>Præternaturale</i>	Ngoài tính tự nhiên.
<i>Præventio</i>	Chấp việc trước.
<i>Praxis</i>	Ứng dụng. Thực hành. Cách dùng. Cách làm.
<i>Presbyter</i>	Thầy cả. Linh mục.
» <i>assistens</i>	Thầy cả phụ giúp
<i>Presbyteratus</i>	Chức thầy cả.
<i>Primas</i>	Trưởng Giám mục.
<i>Primatiae Associa-</i> <i>tiones</i>	Hộ đệ nhứt.
<i>Primitiae</i>	Của đầu hết. Của đầu mùa.
<i>Principia reflexa</i>	Câu luận. Những lẽ chung chỉ về cách làm.

<i>Principium</i>	Nguyên lý. Lễ gốc.
» <i>causalitatis</i>	Nhơn quả nguyên lý.
» <i>contradictionis</i>	Kinh phản nguyên lý.
» <i>exclusionis</i>	Tương diệt nguyên lý.
» <i>identitatis</i>	Đồng nhất nguyên lý.
<i>Prioritas</i>	Trước tiên.
» <i>naturæ</i>	Trước cứ tính.
» <i>ordinis</i>	Trước cứ thứ tự trong ý.
» <i>temporis</i>	Trước cứ thì.
<i>Privatio</i>	Cất. Cất lấy.
<i>Privilegium</i>	Ơn riêng. Phép riêng. Ơn luật.
» <i>altaris</i>	Ăn xá bàn thờ.
» <i>canonis</i>	Ơn riêng luật Hội thánh.
» <i>favorabile</i>	Ơn luật làm ích.
» <i>fori</i>	Ơn toà.
» <i>gratiosum</i>	Ơn nhưng không.
<i>Privilegium odiosum</i>	Ơn luật sinh nặng nề.
» <i>remunerato- rium</i>	Ơn luật thưởng.
<i>Probatio</i>	Chứng nghiệm.
<i>Processio</i>	Cuộc khiếu. Đi khiếu.
<i>Processus</i>	Đám kiện. Án. Làm án.
<i>Procurator</i>	Quản sự.
<i>Professio Fidei</i>	Xưng đức tin.
» <i>religiosa</i>	Khấn trong dòng.
<i>Promotor Fidei</i>	Chưởng tín.
» <i>justitiæ</i>	Chưởng lý.
<i>Promulgatio legis</i>	Rao luật.
<i>Propræfectus Apos- tolicus</i>	Thế vị tông phủ.

<i>Propheta</i>	Đấng tiên tri.
<i>Proprietas</i> (<i>Qualitates</i>)	Đặc cách. Đặc tính. (Tư cách) .
<i>Protestans</i>	Kẻ phản giáo.
<i>Protonotarius</i>	Lục sự đệ nhất phẩm.
<i>Provicarius Apostolicus</i>	Đấng thế Giám mục đại nhậm Toà thánh.
<i>Providentia</i>	Quản phòng. Cai quản. Cai trị.
<i>Provisio canonica</i>	Cứ luật Hội thánh mà đặt.
<i>Prudentia gubernatrix</i>	Đức khôn ngoan cai trị.
» <i>privata</i>	» » » tư.
<i>Psychologia</i>	Linh tính học. Tân lý học.
» <i>experimentalis</i>	Linh tính thí nghiệm học.
» <i>rationalis</i>	Linh tính siêu hình học.
<i>Pubes</i>	Trưởng thành. Tuổi thành nhân.
<i>Publica honestas</i>	Liêm sỉ.
<i>Publicatio</i>	Rao.
<i>Purgatorium</i>	Luyện ngục.
<i>Purpura</i> (<i>sacra</i>)	Hồng y. Áo điều.
<i>Pyxis</i> (<i>Eucharistiæ</i>)	Bình đựng Mình thánh.

— Q —

<i>Quæstio præjudicialis</i>	Tiên thẩm phán vấn đề.
<i>Qualitas delicti</i>	Tội thế nào.
<i>Quantitas delicti</i>	Tội bao nhiêu.
<i>Quæsta funeralia</i>	Phần tiền tổng táng.
<i>Querela</i>	Kêu. Cáo giác.

— R —

<i>Ratio</i>	Trí luận. Lý, lẽ.
» <i>practica</i>	Minh dụng. Tài làm.
» <i>speculativa</i>	Minh lý. Tài luận.
<i>Realismus</i>	Toàn bằng thực phái.
<i>Recidivi</i>	Tái phạm. Sa đi ngã lại.
<i>Recognitio</i> (<i>Conci-</i> <i>liorum</i>)	Y. Duyệt y.
» <i>judicialis</i>	Khám lý.
<i>Reconciliatio</i> (<i>ecclesiæ</i>)	Làm phép lại.
<i>Reconventio</i>	Tổ dối sự.
<i>Rectores</i>	Giám đốc.
» <i>collegii</i>	Bề trên nhà tràng. Đốc viên tràng học.
» <i>ecclesiæ</i>	Quản đốc nhà thờ. Đấng cai quản nhà thờ.
<i>Recursus</i>	Kêu. Nại đến.
» <i>in devolutivo</i>	Kháng cáo mà vẫn phục. Tam phục mà chống án.
» <i>in suspensivo</i>	Kháng cáo mà đình hoãn. Chống án mà đình hoãn.
<i>Regina</i>	Nữ vương. Hoàng hậu.
<i>Regularis</i>	Thầy dòng khấn trọng thể. Thầy dòng.
<i>Relationes sociales</i>	Luân thường. Cách người ta ăn ở với nhau. Vãng lai thù tạc.
<i>Relator</i>	Đấng diễn báo. Kể kể lại.

<i>Religio</i>	Đạo Giáo lý. Tông giáo. Dòng.
<i>Religio catholica</i>	Công giáo.
» <i>clericalis</i>	Dòng phần nhiều các thầy có chức thầy cả.
» <i>laicalis</i>	Dòng phần nhiều các thầy không có chức thầy cả.
» <i>exempta</i>	Dòng không về quyền bề trên địa phận. Dòng miễn thuộc.
<i>Religiosus... a</i>	Thầy dòng. Người nhà phước. Nữ tu.
<i>Reliquiæ</i>	Dấu thánh. Dấu tích.
<i>Remedia pœnalia</i>	Hình phạt phương dược.
<i>Remissio pœnarum</i>	Xử miễn hình phạt. Tha phạt.
<i>Remotio</i>	Cắt đi. Tại ngoại.
<i>Reprobatio</i>	Bác. Phi. Phi bác.
<i>Rescriptum</i>	Phúc thư. Phúc chiếu.
<i>Reservatio</i>	Cắm. Cầm. Cầm đề.
<i>Residentia lex</i>	Luật buộc ở tại sở.
<i>Res judicata</i>	Thành án. Việc xử xong rồi.
<i>Responsabilis</i>	Có trách nhiệm. Phải trả lẽ.
<i>Responsabilitas</i>	Trách nhiệm.
<i>Retractatio</i>	Trừu lại.
<i>Retrotractio</i>	Ngoái lại. Kéo lại. Kéo lui lại.
<i>Reus</i>	Phạm nhờn. Tội nhờn. Kẻ bị cáo.
<i>Revelatio</i>	Đạo Thiên Chúa phán truyền. Mặc khải. Tổ ra sự mầu nhiệm.
<i>Rituale</i>	Sách các phép.
<i>Ritus</i>	Lễ nghi. Lễ phép. Lễ qui.

<i>Rosarium</i>	Họ Mân côi. Họ Môi khô.
<i>Rota S. Romana</i>	Toà Áp việc toà ngoài.
<i>Rubricæ</i>	Chữ đỏ.

— S —

<i>Sacerdos</i>	Thầy cả. Linh mục.
<i>Sacramentalia</i>	Phép linh nhiệm.
<i>Sacramentum</i>	Phép bí tích.
<i>Sacrificium</i>	Tế lễ. Lễ.
» <i>sanctum</i>	Tế lễ thánh.
<i>Sæcularizatio</i>	Sắc cho về phần đời.
<i>Sanatio in radice</i>	Sửa lại từ cội gốc. (T.) chữa lại từ...
<i>Sancta Sedes</i>	Toà thánh.
<i>Scapulare</i>	Áo họ thánh. Áo phép dòng.
<i>Schisma</i>	Bè đảng. Bè rối.
<i>Schismaticus</i>	Kẻ rối đạo.
<i>Schola acatholica</i>	Trường vô công giáo. Tràng ngoại công giáo.
» <i>catholica</i>	Trường công giáo.
» <i>neutra</i>	Trường vô giáo đạo.
<i>Scholastici</i>	Vụ học phái. Học trò trong dòng.
<i>Scientiæ</i>	Khoa học. Cách trí.
» <i>morales</i>	Luân lý học.
» <i>sociales</i>	Xã hội học.
» <i>philosophiæ</i>	Triết lý học.
» <i>theologicæ</i>	Giáo lý học. Lý đoán.
<i>Secundæ nuptiæ</i>	Tái hôn,

<i>Sedes</i>	Toà.
» <i>apostolica</i>	Toà thánh.
» <i>episcopalis</i>	Toà Giám mục.
<i>Seminarium</i>	Thánh học đường. Trường latinh. Trường lý đoán.
<i>Sententia</i>	Án.
» <i>condemnatoria</i>	Án phạt.
» <i>declaratoria</i>	Án rao.
» <i>definitiva</i>	Án xử việc.
» <i>interlocutoria</i>	Án đoán ngữ.
<i>Sepultura eccle- siastica</i>	Chôn theo phép Hội thánh. Táng xác theo phép Hội thánh
<i>Sequester</i>	Kẻ quyền trừ.
<i>Sequestratio</i>	Quyền trừ.
<i>Sinthoismus</i>	Nhứt bản quốc giáo. Thần đạo nhứt bản.
<i>Sodalitas pia</i>	Hội thánh.
<i>Sodomia</i>	Tội lộn tính. Nam dâm.
<i>Sæculum</i>	Thế kỉ. Đời.
<i>Somnambulismus</i>	Tầu mộng.
<i>Soror</i>	Chị em.
<i>Species consecratæ</i>	Hình bánh đã truyền phép.
<i>Spiritismus</i>	Thuật chiêu hồn.
<i>Spiritistæ</i>	Thầy chiêu hồn.
<i>Spiritus</i>	Thần. Tính thiêng liêng.
» <i>Sanctus</i>	Đức Chúa Thánh Thần.
<i>Spolium</i>	Chiếm đoạt.
<i>Statuta</i>	Điều lệ.
» <i>diœcesana</i>	Điều lệ địa phận.
<i>Stola</i>	Dây. Dây các phép đeo cổ. Dây đeo cổ.

<i>Subdelegatio</i>	Tái sai.
<i>Subdiaconatus</i>	Chức thầy năm. Chức thầy tiền phó tế.
<i>Subjectum</i>	Kẻ làm việc gì. Kẻ chịu sự gì.
» <i>legis</i>	Kẻ phục luật.
» <i>Sacramenti</i>	Kẻ chịu phép bí tích.
<i>Subornatio</i>	Hối lộ. Ton lót. Đút lót.
<i>Subpromotor fidei</i>	Phó chứng tín.
<i>Subreptio</i>	Khai ần lậu.
<i>Substantia</i>	Thẻ. Bản thẻ. Tính.
» <i>composita</i>	Thẻ gián hợp.
» <i>simplex</i>	Thẻ thuần nhứt.
» <i>spiritualis</i>	Tính thiêng liêng. Linh tính.
» <i>completa</i>	Tính trọn đủ.
» <i>incompleta</i>	Tính không trọn đủ.
<i>Supernaturalis</i>	Quá sức tự nhiên. Siêu tính.
<i>Suffragium</i>	Bỏ thẻ. Bỏ thăm.
<i>Superior</i>	Bề trên.
» <i>major</i>	Bề trên thượng hạng.
» <i>provincialis</i>	Bề trên xứ.
<i>Superpelliceum</i>	Áo các phép. Áo dòng.
<i>Superstitio</i>	Tin thờ dối trá. Dị đoan.
<i>Suppressio</i>	Bãi. Bãi triệt.
<i>Suspecti de hæresi</i>	Bị nghi là lạc đạo.
<i>Suspensio</i>	Vạ treo.
» <i>ab ordine</i>	Vạ treo chức.
» <i>a jurisdictione</i>	Vạ treo quyền cai.
» <i>ex informata conscientia</i>	Vạ treo mật tâm.
<i>Suspicio</i>	Nghi. Ngờ vực.
<i>Synodus diœcesana</i>	Công đồng địa phận

— T —

<i>Tabernaculum</i>	Nhà tạm. Nhà chầu.
<i>Taxa</i>	Giá định. Lệ phí.
» <i>pro Seminario</i>	Thuế thánh học đường.
<i>Tempora sacra</i>	Mùa thánh.
<i>Territorium</i>	Quản hạt. Địa hạt.
<i>Tertiarius sæcularis</i>	Kẻ ngoài đời thuộc dòng ba.
<i>Testamentum</i>	Chức thơ. Tờ trời. Di ngôn.
<i>Testes</i>	Kẻ làm chứng.
<i>Theodicea</i>	Chơn Chúa chứng lý học. Nguyên Thần học.
<i>Theologia</i>	Thiên Chúa học. Lý đoán.
» <i>dogmatica</i>	Thiên Chúa tín lý học.
» <i>moralis</i>	Thiên Chúa luân lý học.
<i>Thronus</i>	Ngai. Toà ngự.
<i>Titulus</i>	Đề. Hiệu. Bảng cấp.
» <i>canonicus</i>	Bảng cấp Hội thánh ban.
» <i>ordinationis</i>	Bảng dưỡng.
» <i>altaris</i>	Thánh hiệu bàn thờ.
» <i>ecclesiæ</i>	Thánh hiệu nhà thờ.
<i>Tonsura</i>	Phép cắt tóc.
<i>Transactio</i>	Hoà hưu.
<i>Transumptum</i>	Bản sao.
<i>Tribunal</i>	Toà án.
» <i>collegiale</i>	Toà án quần hội.
» <i>delegatum</i>	Toà án ủy sai.
» <i>ordinarium</i>	Toà án thường quyền.
» <i>primæ ins- tentia</i>	Toà án sơ thẩm.

<i>Tribunal secundæ</i>	Toà án tái thẩm.
» <i>instantiæ</i>	
» <i>tertiæ et ulterioris inst.</i>	Toà án thượng thẩm.
» <i>sacræ Peni- tentiariæ</i>	Toà áp việc toà trong.
» <i>Romanæ Rotæ</i>	Toà áp việc toà ngoài.
» <i>supremæ Signa- turæ apostolicæ</i>	Toà ấn tín chung thẩm.
<i>Tribunalis ministri</i>	Chức dịch toà án.
<i>Tutor</i>	Giám hộ. Kẻ bảo trợ.
<i>Tunica</i>	Áo chức thầy năm.

— U —

<i>Ubiquitas</i>	Ở khắp mọi nơi.
<i>Unio</i>	Kết hiệp. Hiệp cùng.
<i>Uniones piæ</i>	Hội phước đức.
» » <i>primariæ</i>	Hội đệ nhất.
<i>Unitas</i>	Thống nhất.
<i>Universitates catholicæ</i>	Công giáo cao đẳng học đường.
<i>Univocus</i>	Một tiếng một nghĩa.

— V —

<i>Vacatio (beneficii)</i>	Khuyết. Trống ngôi.
<i>Vagus</i>	Du đang. Khách bình bông. Kẻ đi dòng dài.
<i>Venerabilis</i>	Đáng kính,

<i>Vetitum Ecclesiæ</i>	Hội thánh cấm.
<i>Viaticum</i>	Của ăn đàng. Của đi đàng.
<i>Vicariæ parœciales</i>	Phó linh mục quản hạt.
<i>Vicariatus apos- tolicus</i>	Địa phận Giám mục thay mặt Toà thánh.
<i>Vicariatus foranei</i>	Địa hạt linh mục thay mặt Đức Giám mục.
<i>Vicarius</i>	Phó. Tùy. Thay mặt.
» <i>actualis</i>	Phó linh mục đương quản.
» <i>adjutor</i>	Phụ linh mục.
» <i>apostolicus</i>	Giám mục thay mặt Toà thánh.
» <i>cooperator</i>	Cha phó. Cha tùy.
» <i>capitularis</i>	Đấng thay mặt cấp đẳng hội.
» <i>delegatus</i>	Đấng toàn quyền phụ Giám mục không toà.
» <i>foraneus</i>	Linh mục trưởng.
» <i>generalis</i>	Đấng toàn quyền phụ Giám mục có toà.
» <i>æconomus</i>	Linh mục quản tạm.
» <i>substitutus</i>	Cha sở quyền. Quyền sung linh mục.
<i>Vidua</i>	Goá chồng.
<i>Vigilantia in crimi- nalibus</i>	Quản thúc.
<i>Virgo</i>	Trinh nữ.
<i>Virtus impetratoria</i>	Sức xin.
» <i>propitiatoria</i>	Sức uốn lòng thương. Sức làm nguôi cơn giận.
» <i>satisfactoria</i>	Sức phạt tạ. Sức đền bồi.

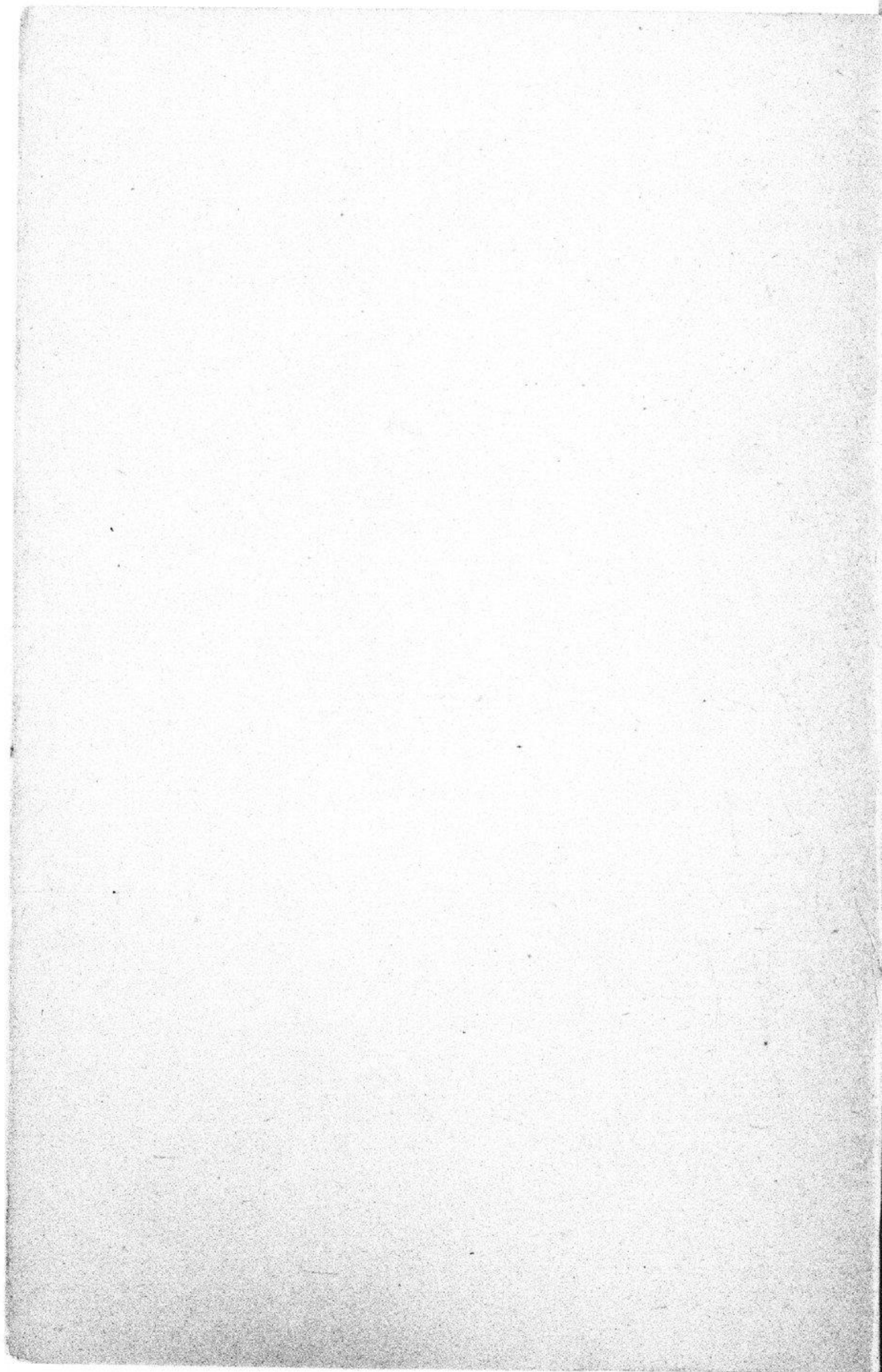
<i>Virtutes cardinales</i>	Nhơn đức tứ trụ. Nhơn đức căn bản.
» <i>morales</i>	Nhơn đức chỉ về phong hoá. Nhơn đức chỉ về cách ăn nết ở.
» <i>theologicæ</i>	Nhơn đức chỉ về Chúa.
<i>Visitatio (diæcesis)</i>	Kinh lược.
<i>Vitale principium</i>	Sinh nguyên.
<i>Vitium corporis</i>	Tật nguyên phần xác.
<i>Voluntarium</i>	Ý muốn. Tự ý.
» <i>actuale</i>	Ý đương muốn.
» <i>virtuale</i>	Ý đã muốn hãy còn.
» <i>directum</i>	Ý muốn trực tiếp.
» <i>indirectum</i> (<i>in causa</i>)	Ý muốn gián tiếp.
» <i>habituale</i>	Ý muốn duy cựu.
» <i>interpreta- tivum</i>	Ý muốn đoán có.
» <i>præsumptum, tacitum</i>	Ý muốn phỏng có, ngầm.
» <i>perfectum</i>	Ý muốn trọn.
» <i>imperfectum</i>	Ý muốn chẳng trọn.
» <i>simpliciter</i>	Ý muốn hẳn.
» <i>secundum quid</i>	Ý muốn tùy có. Ý muốn dành vậy.
» <i>positivum</i>	Ý muốn thực hành.
» <i>negativum</i>	Ý muốn khuyết hành.
<i>Voluntas antecedens</i>	Ý muốn tiên định. Ý đã có trước.
» <i>consequens</i>	Ý muốn hậu định. Ý mới có sau.

Votum	Khẩn. Lời khẩn.
» <i>privatum</i>	Lời khẩn tư.
» <i>publicum</i>	Lời khẩn công. Lời khẩn Hội thánh nhận.
» <i>reservatum</i>	Lời khẩn cấm, cấm.
Vox activa et passiva	Quyền cử và ứng cử.

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
ART AND
ARCHAEOLOGY
OF THE
UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE

3 7502 00946634 5